

Персоніфікація реалізується через номінації *civilians, victims, children*, що переводять абстрактний геополітичний конфлікт у площину індивідуального людського досвіду. Водночас метафоричне моделювання кризи через вирази *violence spiraling, region on the brink, civil war continued to grind on* формує когнітивний сценарій неконтрольованого розвитку подій та допомагає реципієнту візуалізувати динаміку кризи як механічний процес.

Аналізований текст не лише інформує, а створює дискурс саівпереживання. Використання зазначених засобів забезпечує ефект емпатійного залучення аудиторії, що виступає підґрунтям для формування солідарності. Кінцевою метою кризового медіадискурсу в глобальному вимірі є залучення міжнародної підтримки.

Література:

1. Entman R. M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*. 1993. Vol. 43, No. 4. P. 51–58.
2. Global conflict 2025: Gaza, Sudan, Ukraine. *The Washington Post*. 2026. Jan. 1. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2026/01/01/global-conflict-2025-gaza-sudan-ukraine/> (дата звернення: 20.04.2026).
3. Goffman E. Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience. New York : Harper & Row, 1974. 584 p.
4. The Humanitarian Space in Myanmar: Risks and Harms from Online Narratives. *Insecurity Insight*. 2025. 24 p. URL: <https://insecurityinsight.org/wp-content/uploads/2025/11/THENUM1.pdf> (дата звернення: 20.04.2026).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-2-38>

ЖАНРОВО-ДИСКУРСНИЙ ПІДХІД ЯК ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВІРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФІЛОЛОГІВ-ГЕРМАНІСТІВ

Діконська К. Л.

*аспірантка третього курсу
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

З'ясовуючи принципові розбіжності, які мають місце у стандартизації змісту підготовки майбутніх викладачів іноземних мов в Україні та у

європейських країнах, українські науковці зазначають, що у зарубіжних університетах остання цілком спрямована на формування в них професійної готовності до здійснення науково-педагогічної діяльності у вищій школі. Остання набувається упродовж університетської філологічної освіти завдяки опануванню майбутніми викладачами іноземних мов наступних змістових модулів професійної підготовки до здійснення науково-педагогічної діяльності, що охоплюють її:

- науково-предметний контекст, що передбачає поглиблення, розширення й вдосконалення лінгвістичних (фонетичних, граматичних, стилістичних, лексичних), літературознавчих, культурознавчих та країнознавчих знань та уявлень в галузі іноземних мов, які опановуються;

- лінгводидактичний контекст, який розкриває сутність сучасних підходів до організації навчання іноземних мов і культур, способів мотивування і залучення здобувачів освіти до їх ефективного вивчення, методів виховання в них полікультурних цінностей та толерантного ставлення до інших культур та їх представників з огляду на наявні мовні та соціокультурні відмінності;

- лінгвометодичний контекст, який, висвітлюючи концептуальні засади найсучасніших підходів до розвитку первинної та вторинної мовної особистості, орієнтує на опанування актуальних стратегій її розвитку через оволодіння комплексом відповідних умінь і навичок (аналізувати підручники, самостійно розробляти навчальні матеріали, використовувати сучасні мультимедійні засоби та цифрові ресурси на заняттях з іноземної мови [1, с. 157].

Дотримуючись означених вище настанов, під підготовкою до формування текстотвірної компетентності філологів-германістів ми розуміємо спеціально спроектований освітній процес, спрямований на створення необхідних організаційно-педагогічних умов та їх належного навчально-методичного забезпечення для набуття майбутніми викладачами іноземної мови професійної готовності до успішного здійснення означеного напрямку педагогічної діяльності. Серед них, однією з провідних організаційно-педагогічних умов визначено ознайомлення майбутніх викладачів іноземної мови з сучасними досягненнями лінгвістики тексту для більш глибокого розуміння ними сутності текстоцентричного і жанрово-дискурсивного підходів до організації процесу формування текстотвірної компетентності філологів-германістів.

Для реалізації визначеної організаційно-педагогічної умови було розроблено елективний курс, в межах якого увага майбутніх викладачів іноземної мови спрямовувалася на дослідження сутності, специфіки та лінгвометодичного потенціалу жанрово-дискурсивного підходу як чинника вдосконалення перекладацької складової іноземномовної філологічної освіти. Розгляд останнього здійснювався у форматі лекції з проблемним викладом навчального матеріалу, який містив нові блоки наукової інформації. Планом лекційного заняття було передбачено вирішити наступні дослідницькі завдання:

– уточнити визначення понять «стиль» і «жанр», схарактеризувати їх різновиди;

– проаналізувати феномен дискурсу крізь призму лінгвістичної теорії, зокрема, з одного боку, в його дихотомічному процесуально-результативному статусі (як «спеціальну комунікативну подію, в якій щонайменше залучені декілька соціальних акторів в ролях мовця/письменника та слухача/читача» (Теун ван Дейк), а з іншого, – як мовлення, різновидом якого також є і переклад (Еміль Бенвеніст), якому властива смислова процесуально-результативна єдність, що має змістову (тематизація, семантизація), організаційну (структурування, функціоналізація) та когезійну (смыслотворення, семіотизація) ознаки (М. Фуко);

– здійснити співвідношення понять «текст» (як фіксовану мовленнєву реалізацію і результат дискурсної діяльності, що може мати звуковий, рукописний, друкований, електронний вигляд; як результату лінгвального втілення дискурсу, що розгортається в часі та просторі) і «дискурс» (як процесу створення продукту мовлення та як втілення комунікативних задумів з урахуванням культурного контексту конкретної ситуації спілкування);

– розкрити смисл поняття дискурсу в перекладавстві (І.Шевченко, О. Морозова): як мислекомунікативної діяльності, що протікає в широкому соціокультурному контексті і є сукупністю процесу та результату, що характеризується континуальністю і діалогічністю; як «багатоаспектної когнітивно-комунікативно-мовної системи-гештальт, яка визначається сукупністю трьох аспектів: формуванням ідей і переконань (когнітивний аспект), взаємодією комунікантів в певних соціально-культурних контекстах/ситуаціях (соціально-прагматичний аспект) і використанням знаків, вербальних і паравербальних (мовний аспект).

Відповідне семінарське заняття було присвячено дослідженню особливостей прояву дискурсного підходу в межах перекладознавства. Для цього мікрогрупи майбутніх викладачів іноземних мов, вивчаючи й аналізуючи наукові здобутки зарубіжних та українських дослідників, працювали над узгодженням контекстів розуміння сутності перекладу як:

– знаряддя мислення та комунікації, тобто «процесу продукування тексту в контексті, що передбачає постійний процес прийняття рішень» (Міра Кім та Крістіан Маттієссен);

– дискурсу, що перетворює та збагачує думку, спрямовуючи її у напрямку, найбільш адекватному як ситуації комунікації, так і особистостям її учасників (О. Ребрій);

– когнітивно-комунікативної діяльності, ієрархічно організовану як єдність організаційно-регулятивної активності перекладача і опосередкованої комунікацією між автором і адресатом (Т. Андрієнко);

– «творчої діяльності, яка прив'язана до мови, що неминуче призводить до контакту двох мов та відтворенню оригіналу за допомогою мовних ресурсів іншої мови» (А. Федоров).

Крім того, на занятті через виконання певних вправ, нестандартних і творчих завдань особлива увага приділялася усвідомленню специфіки дискурс-аналізу як способу текстоцентричного підходу, що висвітлює:

– функції висловлення внаслідок його ролі й позиції в тексті/дискурсі (Джуліан Гаус);

– специфіку феноменів «дискурсів, що змагаються» (competing discourses) та «дискурсів, що накладаються» (overlapping discourses) в ситуації «дискурсу в дискурсі» (Безіл Хатім).

Таким чином, наші власні розвідки доводять, що ознайомлення майбутніх викладачів іноземної мови з концептуальними настановами та засобами текстоцентричного й жанрово-дискурсивного підходів правомірно вбачати доцільним в контексті їхньої підготовки до організації процесу формування текстотвірної компетентності філологів-германістів. Останні, з одного боку, націлені на формування якостей філологів-германістів як вторинних мовних особистостей, з іншого, – на розвиток і вдосконалення їхньої текстотвірної компетентності, що сприймати, аналізувати, відтворювати, створювати, редагувати власні висловлення та інших.

Література:

1. Levy J. Translation as a decision process. *The Translation Studies Reader*/ed. by L. Venuti. London, New York : Routledge, 2000. P. 148–159.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-2-39>

КУРС «АНГЛІЙСЬКА МОВА ДЛЯ СІЛЬСЬКОГО БІЗНЕСУ» ЯК РЕСУРС РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Залужна М. В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

У сучасних умовах трансформації економіки та необхідності післявоєнного відновлення України особливого значення набуває розвиток сільських територій як основи економічної стабільності. Водночас обмежений рівень володіння іноземними мовами серед представників сільського бізнесу стримує їхню інтеграцію у глобальні ринки, міжнародні туристичні потоки та партнерські мережі. Сфера сільського туризму та